

ΣΚΑΡΙΦΗΜΑΤΑ ΑΝΕΥ ΣΚΑΡΙΦΗΜΑΤΩΝ

ΙΣ τὸ μέγα, τετράγωνον, λευκὸν δωμάτιον, μὲ τὰ μεγάλα παράθυρα, ἀνοικτὰ πανταχόθεν πρὸς τὸ χωνοῦν ἄπειρον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ἐκύπομεν τὸ ἐσπέρας περὶ τὴν στρογγύλην ἐν τῷ μέσῳ τράπεζαν, ἐπὶ τῶν σελίδων τοῦ λευκώματός μου. Καὶ ἐπὶ τῶν λευκῶν ἔκεινων φύλλων ἔτρεχον ζωηροὶ οἱ ἀδροί, προσφιλεῖς δάκτυλοί της καὶ ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικήν της μολυβδίδα ἀνέδυον καὶ ἐνεψυχοῦντο εἰς θαυμαστὰς γραμμὰς αἱ ἀλησμόνητοι ἐντυπώσεις τῶν θελκτικῶν ἡμερῶν, τὰς ὅποιας διήλθομεν ἐπὶ τοῦ δροσεροῦ, θαλασσοβρέκτου, θερινοῦ μας ἀσύλου. Μετὰ τοὺς μακρούς περιπάτους, μετὰ τὰς κοπιώδεις ἀναροιχήσεις ἐπὶ θελκτικῶν λόφων, μετὰ τὰς θαυμασίας θαλασσίους ἔχδρομάς, μετὰ τὰς ἀσκόπους μελαγχολικὰς περιπλανήσεις ἀνὰ τὰς στενάς, ἐλικοειδεῖς ἀγυιὰς τῆς συμπαθοῦς λευκῆς νήσου, ἐπεστρέφομεν πάντοτε μὲ τὰς αὐτὰς ἐντυπώσεις φωτογραφημένας εἰς τὰ βάθη τῆς φαντασίας μας, μὲ τὰς αὐτὰς σκέψεις, ἵσως. Καὶ δι’ αὐτὸ ἐκύπομεν τοὺς ματάγματάν τοῦ μπάτη. Εἰς τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ δωματίου μου κλεισμένος σήμερον, φυλλομετρῶ τὸ προσφιλές βιβλίον καὶ ἡ ἀνάμνησις τῶν ὥραιών ἡμερῶν θερμή, φωτεινή, μυροβόλος ἀναπηδῷ ἐμπρός μου εἰς τὴν θέαν τῶν εμψύχων ἔκεινων γραμμῶν. Ἐὰν μοὶ ἐπετρέπετο θὰ ἐδημοσίευα ἐνταῦθα, ἀνευ σχολίων, ἀπλᾶ, ἀτιτλα, ἀνεπίγραφα, τὰ αὐτοσχέδια, ἀδρὰ σκαριφήματα. Ἱσως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀναγνωστῶν θὰ ἐγέννων τὰς σκέψεις Ἱσως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀναγνωστῶν θὰ ἐγέννων τὰς σκέψεις τοῖς πράγμα πρᾶπερ ἀμφιβάλλω ἀν θὰ κατορθώσουν τὰ δύο - τρία κατωπέρω σκαριφήματα, ἀνευ σκαριφημάτων.

Ἐντὸς τῆς σκιερᾶς, φαιᾶς, μολυβδόχρου ἀτμοσφαιρας τῆς δεῖλης διαγράφεται τὸ λευκὸν ἐρείπιον. Λείψανον οίκιας ὄλθιου παρελθόντος. Ἡ ὄροφὴ ἔχει διαρρεύσῃ ἐν πολλοῖς καὶ τὰ ἄκρα τῶν τοίχων ἐφ' ὅν ἐστηρίζοντο αἱ δοκοὶ ἔχει ροχανίσῃ ὁ χρόνος, ὁ μισόκαλλος. Τὰ ξύλινα, ἀχρωμάτιστα, διαβεβρωμένα παράθυρα, μὲ τὰ ἐρυσιβώδη, μελανόφαια, εὐρωτιῶντα φύλλα των, ἔξηρθρωμένα ἀπὸ τῶν γιγγάλυμων των καὶ ἀπηωρημένα, φαίνονται ὡς μαῦραι μεγάλαι κηλίδες, ἐπὶ τῶν τοίχων, τούς δοποίους τὸ περισωθὲν μαρμαροκονίαμα προεφύλαξεν ἀπὸ τὴν πένθιμον ἀπόχρωσιν τὴν ὁποίαν ἔγκολάπτει ὁ χρόνος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων. Παλαιά συκῆ ἀπλώνει τὸ παχὺ αὐτῆς φύλλωμα εἰς τὴν βάσιν τῆς εἰκόνος, διακόπτουσα τὴν μονοτονίαν τοῦ θεάματος καὶ μεταξὺ τῶν κλάδων τοῦ δένδρου διαφαίνεται ἡ ἔξωθυρα τῆς οίκιας, μὲ τὴν εὐρείαν καταρρέουσαν κλίμακα καὶ τὰς ἀσβεστοχρίστους βαθμίδας. Καὶ ἐπὶ τῶν βαθμίδων ἐκείνων, ὡς σκιὰ ἐνταφία ἐκατοντούτης γραῖα κύπτει ἐπὶ τεμαχίων ύφασματος. Πλέκει ἡ ράπτει. Ἐν δωμάτιον τοῦ περισωθέντος ἰσογείου εἶνε ἵσως ἡ κατοικία της. Καὶ παρὰ τοὺς πόδας της μία γαλῆ, ἡ μόνη ἵσως ἀφωσιωμένη ψυχὴ εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ὑπαρξίν, περὶ τὴν ὁποίαν τὸ πᾶν, ἀνθρωποι καὶ πράγματα, κατέρρευσαν. Καὶ κύκλῳ ἀπλοῦται ἡ μολυβδόχρους, μελαγχολική, μονότονος ἀτμοσφαιρά τῆς δεῖλης. Ποία σχέσις συνέδεσε ἡρά τὰ δύο ἐκεῖνα ἐρείπια; Τὸ ἐν τοῦ ὁποίου κατρακυλοῦν αἱ πέτραι καὶ τὰ παράθυρα κρέμανται ἔξηρθρωμένα, εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ὁποίου κλονοῦνται τὰ ἀπεστραγγισμένα μέλη καὶ τοῦ ὁποίου διαφεύγει, ἀπατμιζομένη ἥρεμα ἡ ζωή! Ποίος τολμᾷ νὰ ἀναλογισθῇ ρόδα παρειῶν καὶ μαγείαν ὄφθαλμῶν εἰς τὸ ἐν, ἕχους χοροῦ καὶ θαλιῶν καὶ πανηγύρεων ἄσματα εἰς τὸ ἄλλο; Ἐγὼ δὲν ἔσχον τὴν δύναμιν νὰ τὸ φαντασθῶ τὸ παρελθόν αὐτό, δὲν ἔσχον τὴν δύναμιν νὰ ὑποστῶ τὴν σπαρακτικὴν ἀλήθειαν τῆς πραγματικότητος. Καὶ μία μόνον σκέψις σχηματίζεται ὡς νεφελῶδες ἴνδαλμα ύπὸ τὸ κρανίον μου ὅτι πνεῦμα κοινῆς ψυχῆς θερμαίνει ἀνθρώπους καὶ πράγματα καὶ ὅτι μυστηριώδεις δεσμοὶ συνδέουσι πολλάκις τὴν ψυχὴν ἐνὸς ἀνθρώπου πρὸς τὴν ψυχὴν ἐνὸς πράγματος, ἐν ἐρείπιον αὐτὴν τὴν στιγμὴν πρὸς ἐν ἄλλο.

:

Τὸ ιστίον χαλαρὸν μόλις κολποῦται ύπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ ὁ κομψὸς κέλης ταλκυτεύεται ὡς δαιμονιῶν ἐπὶ τῶν οἰδαλέων κυμάτων, τῶν βαθυπρασίων. Φουσκωθαλασσιά. Τὸ βάθος αἰθρίον, χωρὶς μίαν γραμμήν, χωρὶς μίαν σκιάν, λευκόν, δηλαδὴ κυανοῦν. Πρέπει νὰ μὴ ἔχῃ κανεὶς ἵγνος φαντασίας διὰ νὰ μὴ βλέπῃ

χυανοῦν τὸν οὐρανὸν ἔκεινον καὶ υπόχλωρα, βαθυπράσινα τὰ κύματα ἔκεινα. Τὸ μυστήριον τῆς φωτοσκιάσεως! Τέσσαρες χαριτωμένοι ἐρέται, μὲ ἀνοικτοχρόους, ἐλαφρὰς ἐσθῆτας σείουσι μὲ παρθενικὰς χεῖρας τὰς ἐλαφρὰς κώπας. Καὶ ὅπισθεν εἰς τὴν πρύμνην αἱ βαρεῖαι κεφαλαὶ τῶν ἀνδρῶν ἐν μέσῳ νεφέλης καπνοῦ. Ἐπὶ τῆς πρώρας μόνος, προσηλωμένος πρὸς τὸ πέλαγος, ἐν νωχελεῖ στάσει, ρεμβάζει νεαρὸς κύριος. Ρεμβάζει ἢ ψάλλει; Ὁ κομψὸς κέλης ταλαντεύεται νομίζεις ἐπὶ τῶν κυμάτων ὡς δαιμονισμένος. Καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι ἀκούω τώρα ἀκόμη εἰς διαυγεῖς τόνους τοὺς προσφίλεις μου στίχους τοῦ Τρομπέτερ:

"Ἄχ! ἔχε γειά! καὶ λαθαρτὰ γέρη
"Ἄχ! ἔχε γειά! . . . Δὲρ ηταρε γραφτό . . .

Θὰ τοὺς ἀκούσω ποτὲ πάλιν τοὺς προσφίλεις στίχους, ἀπὸ τὴν πρώραν τοῦ κομψοῦ κέλητος, μὲ τοὺς ἀβρούς ἐρέτας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν γαλανῶν σου κυμάτων, ὡς θάλασσα τοῦ Ἀργολικοῦ;

* *

Σεληνόφως. Τὸ μαντεύει τις ἀπὸ τὰς μεγάλας, τὰς αἰωνίας σκιάς, ἀπὸ τὰς λευκάς, τὰς φωτεινὰς ἀντιθέσεις, ἀπὸ τὰς ἐπαργυρουμένας παρυφὰς τῶν νεφῶν. Καὶ ὅλον τὸ φῶς ὡς καταρράκτης ὑγροῦ ἀργύρου χύνεται καὶ πλημμυροῦ τὴν κορυφὴν τοῦ ἑρασμίου λόφου μὲ τὰ ὥρατα δένδρα. Ἐν ἀπόπτῳ ὑπολευκάζει ὁ μικρὸς λόφου τοῦ λόφου, ὡς ἐν σκιαγραφίᾳ, χάριεν σύμεζοχικὸς οἰκίσκος. Ἐπὶ τοῦ λόφου, ὡς ἐν σκιαγραφίᾳ, χάριεν σύμπλεγμα ἀβρῶν σωμάτων, ἀνακελλιμένων ἐν αὐτοσχεδίῳ ἀρμονίᾳ γραμμῶν ἐπὶ τῶν θάμνων, κεφαλαὶ στηριζόμεναι ἐπὶ βραχιόνων, κεφαλαὶ ἐρειδόμεναι ἐπὶ κεφαλῶν, διαγραφόμεναι εἰς τὴν πλήμυραν τοῦ σεληνόφωτος ρεμβώδεις, προσηλωμέναι εἰς τὸ ἄπειρον, τὸ ἄπειρον τὸ ἀργυροκύανον, τὸ ἄπειρον τὸ εὐγραμμον, τὸ μυρούδολον, τὸ διαφανές, τὸ πνευματικόν. Καὶ εἰς ἐν κενόν, μεταξὺ δύο κεφαλῶν, μιᾶς ἀνδρικῆς, μιᾶς παιδικῆς, ἡ μεγάλη, ὥραια γάδεις ύλαχάς του πρὸς τὴν σελήνην. Τὸν τρομάζουν αἱ σκιαί. Καὶ τοὺς πόδας ἡμῶν λευκάζουσα ἡ μαχρὰ παραλία γραμμὴ τῶν οἰκιῶν τῆς νήσου καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερᾶ καὶ πανταχόθεν κυανοῦν οὐρανοῦ καὶ κυανοῦν θαλάσσης. Πόσαι ὥραι παρῆλθον ὡς στιγμὴ θησαν εἰς μίαν σκέψιν, ἔνα ρεμβασμόν, ἐν διειρον—καὶ ὅλα αὐτὰ εἰς τὰ βάθη τῆς φαντασίας μου ἐμψυχούμενα εἰς τὰς γραμμὰς

μιᾶς καστανῆς κεφαλῆς. Ποῖος ἡδυνήθη νὰ μὴ παρασυρθῇ εἰς τὸν στρόβιλον τῆς ὄνειροπολήσεως; Καὶ ἡ Φύσις, ἡ μεγάλη, ἡ πότνια μήτηρ, ἡ φύσις ἡ αἰσθανομένη καὶ σκεπτομένη καὶ πάσχουσα, σκεπτομένη μὲ τὴν ἀπειρίαν τῶν ἐγκεφάλων τῶν ἀπείρων ζωϊκῶν ὑπάρξεων, αἴτινες τὴν συναποτελοῦσιν, αἴτινες πληροῦσι τὸν ἀέρα καὶ τὴν γῆν καὶ τοὺς λίθους καὶ τὰ ὕδατα, πάσχουσα μὲ τὰς ἀπείρους καρδίας τοῦ ζωϊκοῦ πανδαιμονίου της, ἡ Φύσις ἡ μεγάλη αποταμιεύει, νομίζεις, ἀπορροφᾷ εἰς τοὺς ἔρασμίους κόλπους της τὰς σκέψεις καὶ τοὺς ῥεμβασμούς, οἵτινες ἀνίπτανται ως θυμίαμα ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, καὶ θερμαίνεται καὶ ζωογονεῖται καὶ συνοδεύει τὸ ἄσμα τῶν καρδιῶν μας, μὲ τόνους καὶ χρώματα καὶ εὐωδίας. "Οσοι ἐλάττευσαν τὴν φύσιν, ὅσοι ἐζήτησαν νὰ διαχύσωσιν εἰς τοὺς κόλπους της τὸν κόσμον τῆς ψυχῆς των, ἥσθάνθησαν τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο τῆς ἀτομικῆς ἐκμηδενίσεως, τῆς συγχωνεύσεως τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς πρὸς τὴν αἰωνίαν ψυχὴν τοῦ σύμπαντος, ητις ως φωτεινὸς γαλαξίας ἀποτελεῖται ἀπὸ μυριάδας ἀστέρων, μυριάδας ψυχῶν . . ." Α! αἱ τρελλαὶ σκέψεις τῶν ἀλησμονήτων αὐτῶν στιγμῶν, σκέψεις ἀποτελούμεναι ἀπὸ ἀτμώδη φάσματα, διασκεδαζόμενα εἰς τὴν πρώτην πνοὴν τοῦ ἐπιστημονικοῦ συλλογισμοῦ! 'Αλλὰ μήπως δὲν ἀξίζει νὰ γράφωνται; 'Εγράφησαν τόσαι ἀνοησίαι, Θεέ μου! Καὶ ὅταν αἱ σκέψεις αὗται συμπυκνοῦνται ως ἐλαφροὶ ἀτμοὶ εἰς μίαν σκέψιν καὶ αἱ εἰκόνες αὗται συνενοῦσι καὶ συγχέουσιν εἰς τὰ βάθη τῆς φαντασίας μας τὰς γραμμὰς καὶ τὰ χρώματά των, εἰς μίαν μικράν, καστανὴν κεφαλὴν παιδίου, μὲ δύο λάμποντας, αὐστηροὺς ὄφθαλμούς καὶ μίαν σειρὰν μαργαριτῶν, περιστεφομένην ἀπὸ καράλλινον πλαίσιον, ποῖος θάρνηθῇ ὅτι ἡ ποίησις περικλείει τὴν μεγαλειτέραν πραγματικότητα!

* * *

Στρέφω τὰ φύλλα τοῦ λευκώματός μου, τὰ στρέφω σκεπτικός, ὄνειροπόλος, μεταξὺ τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ δωματίου. Εἰς ἐν φύλλον πόσα σχεδιάσματα ἀτελῆ, συγκεχυμένα. Τὸ ἥμισυ μιᾶς κεφαλῆς, ὁ κορμὸς ἐνὸς δένδρου, ἡ ἴδεα μιᾶς ψαμμώδους παραλίας, αἱ πρῶται γραμμαὶ μιᾶς θαλασσογραφίας, ἄλλαι γραμμαὶ μὴ προδίδουσαι ἀκόμη τὴν σκέψιν τοῦ καλλιτέχνου καὶ ύπογραφαὶ ἀναμίξ καὶ κεφαλαῖα, ἀρχικὰ ψηφία, τὰ ὅποια δὲν εἶνε τὰ ιδικά μου. Σχεδιάσματα τρελλά, σχαριφήματα διακοπέντα ἀπὸ σκέψεις ἀποτόμους, ἀπὸ τὴν ἀπαγγελίαν δύο στίχων, ἀπὸ τοὺς ἥχους ἐνὸς ἄσματος, ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν νάρκην τοῦ ὑπνου. Καὶ ὅμως εἶνε τὰ εὐγλωττότερα. Μεταξὺ τῶν ἀρχούργημάτων αὐτῶν,

τῶν τρελῶν γραμμῶν, βλέπω εἰς φανταστικὰς γραμμὰς διαγρά-
φόμενον ἔνα ἄγγελον μὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη. Σιωπή! "Ἄς
χλεισθῆ τὸ λεύκωμα ἔως ἐδῶ, τὸ προσφίλες αὐτὸ βιβλίον, τὸ
ὅποιον ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μὲ φέρῃ πάντοτε εἰς τὸ μέγα, τετρά-
γωνον, λευκὸν δωμάτιον, μὲ τὰ μεγάλα παράθυρα, τὰ ἀνοικτὰ
πάντοτε πρὸς τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, πρὸς
τὰς ζωογόνους πνοὰς τοῦ μπάτη, καὶ πρὸς τὰς ἀθώας ψυχάς,
τὰς πυρπολούσας τὰ χνοώδη πτερά των περὶ τὸ φῶς τὸ λιποψυ-
χοῦν ἐπὶ τῆς μεγάλης στρογγύλης τραπέζης.

Εν Περιπολί.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

'Σ ΤΟ ΚΡΕΒΒΑΤΙ

Σὲ σένα ἐπάν' ὁ ἄνθρωπος τὴν ὑπαρξί λαμβάνει,
σὲ σέν' ἀφίνει τὴν στερνὴ πνοή του σὰν πεθάνη.

'Ἐπάνω σου ὁ Ἔρωτας γλυκὰ ἀποκοιμίεται,
ἐπάνω σου ὁ Θάνατος, ἀγκομαχᾶ, χτυπιέται.

Σὺ τῆς χαρᾶς μας ἀγροικᾶς τὰ μυστικὰ τὰ λόγια,
μὰ καὶ τοῦ πόνου μας ἀκοῦς τὰ μαῦρα μοιρολόγια

'Ἐπάνω σου τὰ ὄνειρα τ' ἀγγελοστολισμένα,
ἐπάνω σου τὰ στέφανα τοῦ Γάμου τ' ἀνθισμένα.

'Ἐπάνω σου ἡ Συνείδησις κ' ἡ Σκέψις μᾶς πληγόνει,
καὶ τέλος... μὰ παληρόγρονα μᾶς νεκροσαβανόνει!

['Αθηναί, 'Ιούνιος τοῦ 1892]

Δ. Α. ΔΑΜΙΑΝΟΣ